

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	11
Giriş	13
Sadî-i Şîrâzî ve Bostân.....	13
Sudî-i Bosnevî ve Bostân Şerhi.....	15
Kitabın Yazılış Sebebi	19

Birinci Bölüm ADALETE DAİR

Kaplana Binen Veli	25
Eski Elbise Giyen Padişah	26
Ömer bin Abdülaziz'in Cömertliği	27
Tikle ile Veli	28
Hâlınden Şikâyet Eden Padişah	29
Hudâdost ve Zalim Padişah.....	30
Başkalarını Düşünmek.....	32
Zalim Kâhya	33
Çaresizlere Çare Ol ki Sana da Yardım Olunsun	34

Sonu Ölüm Olduktan Sonra	36
Dünyanın En Sağlam Kalesi	36
İki Cihan Padişahlığı İçin	37
En İyi Dost Yanlışlarını Söyleyendir	38
Ne Fakirlik Ne de Zenginlik Kalıcıdır	43

İkinci Bölüm

İYİLİĞE DAİR

İyiliğin Karşılığı	47
Hz. İbrahim'in misafiri.....	48
İki Faydanın Birisi.....	50
Herkese Ümitvar Olalım	51
İbadette Gurur Olmaz	52
Oruçtan Hayırlı İftar	53
İyilik Yap Nam Bırak.....	54
Çöldeki Köpek ve İyiliksever Adam	56
Gün Gelir Devran Döner	56
Şeyh Şiblî ve Karınca	58
Koyuna Takılan İyilik İpi	59
Ayaksız Tilkinin Rızkı	60
Hâtem-i Tâî'nin Cömertliği	61
Hâtem ve Yemen Padişahı	63
Hâtem'in Cömertliği	66
Çeyrek Akçenin Faydası	67
İyiliğin Mükâfâtı	68
Kötülere İyilik Yapılmaz.....	69

Üçüncü Bölüm AŞKA DAİR

Gidecek Başka Kapı Var mı?.....	73
Çalışmadan Olmaz	74
Değer Bilmek Gerekir	75
Kölenin Üzüntüsü	76
Cennet mi Cehennem mi?	76
Ayaz'ın Sadakati.....	76
Ateşböceğinin Cevabı.....	78
Allah'ın Dediği Olur.....	79
Allah Bes Bâkî Heves	79

Dördüncü Bölüm ALÇAKGÖNÜLLÜLÜĞE (TEVAZU) DAİR

Alçakgönüllü Damla.....	83
Benden Daha Kirlisi Yoktu.....	84
Bir Avuç Külden ne Çıkar?.....	85
İkisinin de Duası Kabul Oldu.....	85
Asık Suratlı Balcı	88
İnsan Köpeklik Etmez	89
İyi Huyu Kötü Huyludan Öğren	90
Ma'rûf'un Sabrı.....	91
Sandığından Beterim	93
Önce Teslim Sonra İlim.....	96
Saraydan Kaçan Köle.....	97
Hâtem-i Asam'ın Sağırlığı.....	98
Gönül, Aşkın Evidir.....	99

Ârif Böyle Yapmaz.....	100
Hz. Lokman'ın Sabrı.....	100
Cüneyd-i Bağdadî'nin Tevazusu	101
Hz. Ömer'in Tevazusu.....	102
Zünnûn-ı Mısırî'nin Tevazusu.....	103

Beşinci Bölüm **RIZAYA DAİR**

Erdebilli Okçu	107
Hekim ile Pehlivan	108
Akbaba ile Çaylak	109
Deve Yavrusu ve Annesi	110
Çocuğun Orucu	111

Altıncı Bölüm **KANAATE DAİR**

Doymak Bilmeyen Karın.....	115
Kiblesini Şaşırın Adam	115
Sıtma Çekmek Suratsız Görmekten İyidir	116
Açgözlülüğün Sonu	117
Bakış Açısı	118
Zenginliğe Özenen Kedi.....	119
Rızkı Allah Verir.....	119
Bırakıp Gidecek Olduktan Sonra.....	120
Sultan Şeyh.....	121

Yedinci Bölüm

TERBİYEYE DAİR

Sırrını Sakın Söyleme	125
Kendini Bilge Sanan Adam	126
Azududdevle'nin Oğlu	127
Gıybet Cehenneme Götürür	128
Gıybetçi	128
Gıybet Edilmesi Caiz Olanlar	129
Gammazlık Kötüdür	130
Feridun'un Veziri	130
İyi GörmeK.....	131

Sekizinci Bölüm

ŞÜKRE DAİR

Cami Duvarını Yıkan Çocuk	132
Beterin Beteri Var	133
Sandığın Kişi Değilim Ya Yeter!	133
Âcizin Âcizi	134
Fakih ve Sarhoş	135

Dokuzuncu Bölüm

TÖVBEYE DAİR

Yaşlı Adam ve Doktor	141
Gençlik Ganimettir	142
Ölüye Değil Kendine Ağla	143
İpek Kefen	144
Altın Bulan İhtiyar Derviş	144

İki Can Düşmanı.....	146
Topraktan Gelen Ses.....	147
Tozdan Toza Fark Var	148
Kurt Yavrusu Besleyen Adam	149
Dost musun Düşman mı?	150
Cenneti Kim Hak Eder?	150
Bu Yolda Yalnız Yürünmez.....	151
Ahmak ve Harmanı.....	152
Allah'tan Utan!.....	152
Kabri Aydınlatacak Ameller	153

Onuncu Bölüm **SONUÇ VE MÜNACAT**

Allah Dostunun Duası	157
Beni Yaratan Böyle Yarattı	158
Bozulmayacak Tövbe	159
Samed ile Sanem Arasındaki Fark.....	160
Camideki Sarhoş.....	161

ÖNSÖZ

Bazı edebî eserler topluma bir mesaj vermek gayesiyle yazılırlar. Özellikle Doğu edebiyatında bu maksadın açıkça hissedildiği pek çok metin telif edilmiştir. Bu tür eserlerin en mühim faydası, toplumun ahlaki değerlerini disipline ederek, sonraki kuşaklara örnek bir miras bırakmaktır. Bu miras insanların hayat düsturu alması gereken, ancak dünya meşgalesi yüzünden unutulmuş ahlaki unsurları daima hatırlatır. Bu tarz eserlerin kullandıkları en önemli yazım tekniklerinden biri de temsili hikâyelerdir. Sadî'nin *Bostân* isimli meşhur eseri de bu usulü kullanan edebî metinler arasında ilk sıralarda gelir.

Bostân siyasi buhranlar içinde bocalayan 13. asır insanına, aslını ve sahipsiz olmadığını hatırlatmak için verilen nasihatler demetidir. Eserde yer alan nasihatler, sadece kendi asrına değil insanlığın bütün zamanlarına hitap eden bir tezahürün ürünüdür. Şeyh Sadî, zaman ve mekân gözetmeksizin geçerli olacak düşüncelerini kalıcı kılmak için hikâyeyi (tahkiye/temsil) seçmiş, böylece anlatmak istediklerini daha dikkat

çekici bir zeminde ifade fırsatı bulmuştur. Müellif, öncelikle ele aldığı konuya dair nasihatlerden sonra birer ikişer hikâye ile muhatabın dikkatini çekmeyi hedefler. Böylece, toplumun temel dinamiği olan bazı kavramları çarpıcı hikâyelerle telkin eder. Şeyh Sadî gibi bir söz ustasının bunu başardığı açıktır.

Sadî'nin bu mühim eseri, tıpkı *Gülistân* gibi, Bosnalı Sudî (v. 1599-1600) tarafından şerh edilmiştir. Sudî, eserin izaha muhtaç yerlerini açıklamış, metni en ince teferruatına kadar değerlendirmiştir. Hikâyeleri kendine has üslubuyla Türkçeye çeviren Sudî, yer yer şahsi yorumlarıyla okuyucuyu bilgilendirmiş, böylece metnin anlaşılabilirliğini en üst seviyeye çıkarmıştır. *Bostân*'dan özenle seçtiğimiz hikâyeleri Türkiye Türkçesine çevirirken, tespitleri hâlâ takdir edilen Sudî'nin çeviri ve yorumları hikâyelerin anlaşılmasına büyük katkı sağlamıştır.

Bostân'dan seçilen bu hikâyeler, İslâm dininin temel ahlaki kaidelerini bir kez daha hatırlatırken, insanoglunun dünyayı bir imtihan yeri olarak görmesi gerektiğini ve iyiliğin kötülüğe karşı eninde sonunda galip geleceğini örnekleriyle gözler önüne sermektedir.

Doç. Dr. Ozan YILMAZ